

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

95. An, si quis obtinuit dispensationem contrahendi cum consanguinea, & postea actu contrahat cum alia, dispensatio illa censenda sit renunciata, vel revocata? Ex p. 8. tr. 3. res. 74.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

propter eundem finem, & effectum: & tunc necessaria est explicatio prioris ad validitatem posterioris. Exemplum primi esse potest: si Diaconus dispensatione nubendi obtinuit, & postea velit aliam dispensationem cum consanguinea impetrare; in quo casu nulla est necessitas mentionem faciendi de priori dispensatione. Exemplum secundi est. Obtinuit quis dispensationem non solvendi decimas, quas debebat ratione vineæ, vt eandem obtineat ratione fundi, debet prioris dispensationis mentionem facere. Addunt aliqui, nisi causa, quam dispensandus affert ad impetrandam posteriorem dispensationem, sit per se sufficiens ad talem dispensationem faciendam.

3. Notandum est tamen obiter hic ex supradictis cum Sanchez lib. 8. disput. 22. num. 13. quod si quis obtineat vnam dispensationem cum vna cognata, & illa mortua secundam petat pro alia in eodem, vel diuerso gradu coniuncta, valida erit, secunda, licet obtineatur sine mentione primæ, quia sunt de rebus distinctis, & vna non habet connexionem cum alia, neque aggravat illam, aut difficiliorem reddit, & vnaqueque potest habere propriam causam sufficientem, non obstantia alia, & independentem ab illa, etiam si talis persona non fuerit vsa priori dispensatione quacumque ex causa, & petat secundam, non facta mentione prioris.

Sup. hoc in
Ref. not. seq.

4. Sed quoad hoc vitium dissentit Pater Perez de matrim. disput. 46. sect. 3. num. 5. putat enim in hoc casu esse secundam dispensationem subreptivam, quia tunc secunda dispensatio coniungitur primæ, & ex vtraque simul resultat vna gratia exorbitans, quæ non cadit sub intentionem Pontificis; neque enim sine scientia & consensu Pontificis possunt illæ duæ dispensationes valide simul permanere, quia est indulgentia quædam nimis extraordinaria. Quare ad valorem secundæ, necessarium est exprimere priorem, quo illud incommodum vitetur. Vnde non est simile, quando prior dispensatio suum vsum habuit per quem extincta est, nam tunc non coniunguntur dispensationes, sed quilibet est vnica pro suo tempore: esset autem simile, si absque vsu prior dispensatio fuisset extincta per mortem alterius partis, vel per aliud impedimentum perpetuum, nam tunc ex defectu obiecti evanesceret prima dispensatio, & ideo est impertinens eius memoria.

Quæ nunc
hanc sequi-
tur.

5. Sed ego in part. 1. tract. de legibus, resol. 40 opinioni Sanchez adhaerens, quam etiam tuetur Layman, & Bonacina. Non nego tamen sententiam Perez, & Suarez esse satis probabilem, quam nouissime tenet etiam Merolla tom. 2. disput. 4. cap. 6. num. 446.

RESOL. XCIV.

An qui obtinuit dispensationem ad contrahendum cum affine, vel consanguinea, sed ea minime sit usus: postea petens aliam dispensationem cum aliqua alia consanguinea, vel affine reueatur in hac secunda petenda mentionem prioris dispensationis facere?

Et an idem sit dicendum, licet Fœmina resiliat, nolens primo consanguineo nubere, ac impetrat posteriorem dispensationem ad nubendum alio, &c. Ex p. 1. tr. 10. Ref. 40.

Sup. hoc in
Ref. præteri-
ta à §. No-
tandum est,
vsque in fi-
nem, sed le-

§. 1. **H**ic casus in praxi hoc anno mihi propositus fuit. Affirmatiuam sententiam docet Suarez de legib. lib. 6. cap. 23. num. 20. vbi sic asserit: [Confero in isto casu, posteriorem dispensatio-

nem esse subreptivam, & necessarium esse exprimere priorem dispensationem, vt vel Pontifex eius renunciationem acceperit, vel illam irritet, vel vtramque simul validam esse concedat: alioqui enim verisimum esse censo, sine scientia, & consensu Pontificis non posse illas duas dispensationes validas simul permanere; quia est indulgentia quædam nimis extraordinaria, & parum rationi contentanea; & longè verisimilius est, non fuisse Pontificem eam concessurum, si proponeretur.] Ita Suarez.

2. At ego contrariam sententiam probabilioram esse puto: & illam docet Sanchez de matrim. tom. 3. lib. 8. disput. 22. num. 13. & post illum Layman in Theol. mor. lib. 1. tract. 4. cap. 32. num. 20. Gutierrez tract. de matrim. cap. 123. num. 20. vbi sic ait: [Dubitari forsitan posset de alia ampliatione eiusdem Authortatis? nempe, vt idem sit dicendum, licet femina resiliat nolens priori consanguineo nubere, ac impetret posteriorem dispensationem ad nubendum aliis: credit enim, in vtroque casu mentionem prioris dispensationis necessariam non esse, eò quod sint super diuersis matrimoniis, & neutra habet connexionem cum altera. Et licet hæc ratio concludat in præcedentibus dictis: at in hoc posteriori de femina residente à prima dispensatione; nolente priori consanguineo nubere, ac impetante posteriorem dispensationem, non videtur sufficiens siquidem secunda dispensatio est noua gratia in derogationem prioris. Sed nihilominus adhuc credo, hanc ampliationem quoque esse veram ex eo, quod nihil interesse videatur quoad irritationem posterioris, quod femina hæc nubat illi consanguineo priori, vel huic secundo; iuxta mentem, & intentionem Papæ concedentis, de quo si ei fuisset facta mentio, cum non remoueret à concessione secundæ gratiæ, siquidem hæc non fuit subreptitia in causa finali, nec impulsua.] Ita Gutierrez. Ad argumentum verò Suarez respondetur, quod, licet vtraque dispensatio stare nequeat; tamen in vsu illarum datur optio: vel dic, quod per impetrationem posterioris dispensationis impetrans renunciauit priori in manu Pontificis, à quo posteriorem impetrauit; & ita ea amplius vti nequit, sed sola posteriori.

RESOL. XCV.

An siquis obtinuit dispensationem contrahendam cum consanguinea, & postea actu contrahat cum alia, dispensatio illa censetur renunciata, vel reuocata? Ex p. 8. tr. 3. Ref. 74.

§. 1. **R**espondet Gordon in sum. lib. 2. quest. 13. cap. 7. num. 1. quod quamuis in hoc rerum statu cesserit causa, non cessasse dispensationem datam, sed licitum esse ea vti. Ratio est, quia hac dispensatione soluitur vinculum legis, & nulla superioris reuocatio interuenit, vt nunc pono; sola autem causæ cessatio non est sufficiens reuocatio, tum quia gratia dispensationis iam completa est per legis reuocationem; tum quia non pendet in suo esse ab huiusmodi causa. Exemplum afferri solet de eo, qui cum dispensatum est ad Ordines ob paupertatem. Licet enim ante promotionem fiat ditior; tamen non cessat dispensatio. Neque admittendum est hanc dispensationem esse datam velut sub conditione, & in quantum extrabit causa. Hoc quidem verum est in his dispensationibus quæ inuolunt ex natura rei tractum successuum, vt loquuntur Doctores, v.g. cum quis dispensationem accipit, ne ieiunet in Quadragesima propter infirmitatem corporis. Res enim successuum

Sup. hoc in
Ref. leg. 1.
Ref. 74.

successionem respiciens, est annexa suae causa ex re natura. At vero quando dispensatio est tota simul & in vnicuique acceptum effectum & solutionem vinculi legalis, est ratio omnino diuersa, vti demonstratum est; sed de his *supra*, & alibi dictum est: nunc volui adducere tantum sententiam Gordonii.

RESOL. XCVI.

An qui obtinuit dispensationem cum consanguinea, si alteri copuletur, possit, ista mortuo, vni priori dispensatione? Ex part. 8. tit. 3. Res. 85.

AD hoc dubium affirmatiue respondent Doctores, & inter illos nouissime Perez de *matrimon. disp.* 47. sect. 1. num. 7. quia ait ipse, dispensatio in materia matrimonij est fauor, seu priuilegium quasi absolutum, non respiciens alterum; ad cuius renunciationem necessaria est saltem concedentis acceptatio. Patet, quia renunciatio priuilegiati non mutat voluntatem Praelati concedentis, sed eadem perseuerat; ergo quamdiu non constat de illius mutatione, liberum est priuilegiato mutare voluntatem suam, & priuilegium acceptare. Firmiter nam ad superiorem per se pertinet tam mutatio priuilegiorum, quam concessio, & ab illius consensu per se pendet tam priuilegij effectus, tum etiam effectus, priuilegio contrarius. Ita etiam expedit humanae gubernationi vt omnia ordinatae fiant. Et certe omnes res per qualescunque causas nascitur, per easdem dissoluitur, si dissolubilis sit. Cum ergo ad priuilegij acquisitionem exigatur concedentis, & eius cui conceditur voluntas; similiter ad eius destructionem vtraque desiderabitur. Quare sicut quando aliter coniux vere consentit, & alter sicet vt matrimonium conualecat, satis est, si altero in priori consensu permanente, ille sicet consentiat: ita vt priuilegium, vel dispensatio, cui prius quis renunciauit, conualecat, satis est noua renuncians voluntas superiori manente in pristina voluntate, vt potes, qui nondum renunciationem acceptauit.

2. Hinc resoluit nostrum quaestum Perez n. 10. & sic ait. Quando dispensatione obtenta, vt inter duos consanguineos matrimonium incatur, alter vel vtrique alius nuptiis copulatur, relicto illis ad quas dispensatio obtenta est, posse viduos effectus iungi inter se matrimonio virtute prioris dispensationis. Ratio est, quia cum semel ablatum sit impedimentum consanguinitatis, & illi habiles effecti sunt ratione dispensationis praeterita, non est cur ratione sequentis matrimonij impedimentum illud reuiuiscat. Et quamuis tacita fuerit illius dispensationis renunciatio per transitum ad alias nuptias; non tamen fuit a concedente acceptata. Idem dico tamen impedimentum ablatum non sit eo, quod Ordinarius, vel Confessor, cui dispensationis executio commissa est, nondum illam sint executi: quia cum tacita illa renunciatio non sit acceptata, non perit facultas illa ad exequendam dispensationem. Ita ille.

3. Vnde Ochagavia de *sacrament. Matrimon. disp.* tract. 4. q. 13. n. 12. nostram sententiam etiam docet, & asserit, in casu quo dispensatio obtinetur circa consanguinitatem, vt aliqui eo impedimento legati inter se contrahant, & isti pro tunc non contrahant inter se, sed cum aliis non consanguineis, potest tamen ea matrimonia morte naturali dissoluantur, posse eos ex vi prioris dispensationis inter se contrahere matrimonium, dummodo antiqua causa dispensandi omnino perseueret. Probarur hoc quia ex vi prioris matrimonij ab vtroque celebrati, nullus eorum censetur renunciare gratiae dispensationis sibi

antiquitus concessae, quia illi recte nouerant posse sibi casum viduitatis accidere, in quo vile foret tale priuilegium, quod etiam in eo euentu videtur habere vim, quo Summus Pontifex dispensationem concedens nouerit eos consanguineos cum aliis extraneis matrimonia contraxisse, quia cum partes ad quas attinet dispensatio, nullo modo renunciauerint dispensationi; Pontifex cognoscens etiam praedicta matrimonia renunciationem non acceptauit, neque reuocare censetur primam illam gratiam a se commissam.

RESOL. XCVII.

An quando prima dispensatio matrimonij fuit irrita, necessarium sit in secunda mentionem facere de nullitate primae? Ex part. 8. tit. 3. Res. 85.

§. 1. AD hoc dubium sic respondet Sanchez lib. 8. disp. 22. num. 21. asserit enim, quod quando prior dispensatio, priusve priuilegium, sunt irrita, non est necessaria illorum mentio in posteriori; quia cum illa nullius valoris sint, perinde videtur ac si impetrata non essent. Nec enim praestat impedimentum, quod de iure non sortitur effectum, *reg. non praestat. de regul. iuris in 6.*

2. Limitat tamen hoc, vt intelligatur quoties prius rescriptum irritum fuit impetratum ab vno ex aduersariis, & posterius ab altero. Secus quando vtrumque ab eodem impetratum est; tunc enim est narrandum prius. Sic Menochius de *arbitrariis*, lib. 2. casu 203. sine, ac refert pro se Dominicum *consil.* 141. n. 2. *vers.* in contrarium ostenditur, vbi loquens de literis gratiae, id asserit. Sed ait Menochius ex ipsius ratione colligi idem dicendum esse de iustitiae literis. Ita Sanchez.

3. Sed nouissime hanc sententiam non approbat P. Magister Texeda *Theolog. moral. tom. 2. lib. 4. tractatu 3. num. 39.* nam docet in praedicto casu opus non esse mentionem facere de nullitate prioris in secunda dispensatione. *Primo*, quia ad id non compellunt iura, tunc etiam, quia cum prior dispensatio fuerit nulla, nullum effectum operata est, & ideo suppressio, seu taciturnitas in secunda dispensatione nocere nequit, nec obitare, aut impedire valorem dispensationis.

4. Obicit Sanchez, si legitime impetrans priorem gratiam validam, id est, dispensationem, tenetur de illa in secunda mentionem facere; ergo a fortiori tenetur id facere iniustus impetrator, cum non sit peioris conditionis iniustus impetrator, quam legitimus, & iustus. Resp. concessio antecedente, negando consequentiam. Ratio est manifesta, quia ex priori dispensatione cum suum effectum sortita fuerit, redditur secunda dispensatio circa eandem rem difficilior, & ideo necessaria est noua causa, aut illius cognitio, ne Princeps esseatur inuoluntarius, quod tamen non contingit, quando prima dispensatio nulla fuit. Haec Texeda.

RESOL. XCVIII.

An quando contrahentes sunt in eodem gradu dupliciter, verbi gratias, tam ex parte matris, quam Patris, teneantur in petitione dispensationis illum gradum in eodem genere manifestare? Ex part. 8. tractat. 3. Resolut. 60.

§. 1. AFFirmatiuam sententiam tenet Molina de *Iustu. tom. 1. tractat. 2. disp. 161.* vbi sic ait. Illud

PLANA
omnia
O. III. IV. V
E. III